

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника треће класе среза љубињског Маринка Маринковића, полицијског писара прве класе среза подунавског;

за полицијског писара прве класе среза пожешког Аксентија Ристића, полицијског писара исте класе начелства округа моравског, — по молби;

за полицијског писара прве класе среза студеничког Ананија Стевановића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза космајског Милана Димитријевића, полицијског писара исте класе среза параћинског, — по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза деспотовачког Радомира Матића, полицијског писара исте класе среза космајског, — по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза параћинског Драгољуба Јосића, полицијског писара треће класе среза деспотовачког;

за полицијског писара треће класе среза параћинског Симу Коснића, свршеног правника; и

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Милорада Соколовића, свршеног правника.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. новембра 1909. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за управника нишке окружне болнице I реда Др Павла Јевтића, физикуса округа нишког, по потреби службе;

за физикуса округа нишког Др. Алексеја М. Стојковића, физикуса округа чачанског, по молби, и

за физикуса округа београдског Др. Ђоку Петровића, физикуса округа врањског, по молби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. новембра 1909. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара треће класе начелства округа моравског Јована Миладиновића, судског практиканта.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. новембра 1909. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за лекара среза поречког Д-р Љубишу Н. Вујовића, свршеног доктора целокупног лекарства бечког Универзитета.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. новембра 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Д-р Мијаило Цвијетић, физикус округа београдског, на основу тачке 2-ге § 69-ог закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја, са пензијом коју му припада по годинама службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. новембра 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, одобрено је решење Државног Савета од 30. октобра 1909. год. Бр. 6442, које гласи:

„Одобрава се Министру унутрашњих дела, да на оправке зграда болнице у

Пироту, може по ревидисаном предрачуну, одобреном од стране Министра грађевина и држане и одобрене лицитације Бр. 7533. тек год. утрошити суму у 1030— динара, и издатак ставити на терет „Ванредних расхода“ а., под 1. санитетског буџета, за ову год., одређених на оправке и доправке болничких зграда.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. новембра 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, одобрено је решење Државног Савета од 6. новембра 1909. године Бр. 6698. које гласи:

„Одобрава се Министру унутрашњих дела, да на грађење ограде шабачке болнице може по ревидисаном и одобреном предрачуну и одржатој лицитацији под Бр. 6937., утрошити суму у 3704.50 динара, и издатак ставити на терет ванредних расхода а., под 1. Санитетског буџета за ову годину „На оправке и доправке постојећих болничких зграда“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. новембра 1909. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Из овога излази да, ако се јавна продаја врши у месту суда који је стечај отворио, претпоставка је да је извршни орган знао за отварање стечаја сутра дан по ономе дану када је проглас стечаја прикован пред стечајним судом и у вароши (jer dies a quo се не може рачунати — § 117.), а ако се продаја врши изван тога места, онда ће се сматрати да је чиновник сазнао за стечај први дан по ономе

када је проглас први пут објављен у *Српским Новинама*.¹⁾

Да ли ту претпоставку извршни орган може обарати? Не може, јер је она претпоставка *iuris et de iure*, а такве претпоставке не могу се противним доказима обеснажавати.²⁾

Када год се саопштење извесне правне чињенице врши, по законском пропису, преко *Српских Новина*, увек се претпоставка: да је оно што је тим путем објављено свима и сваком познато, сматра за необориву. Исто правило које важи и за обнародовање закона, о чему имамо одредбу у §. 14. грађ. зак. где стоји да »Незнање закона већ обнародованог никакме не помаже, и нико се незнањем закона извинити или бранити не може.«

Да ли има право на надметање онај чије се добро продаје, ма да тај није дужник? Ми знамо, а о томе смо говорили и у првом одељку овога рада у коме смо изложили формалности пре продаје, да једно лице може допустити оптерећење залогом (покретном или непокретном) своје сопствене ствари и за туђ дуг. §. 314. грађ. зак. тражи само то да *залогач* буде *власник* заложенога предмета, али он не мора бити и дужник. У таквом случају, поверилац има, наравно, право да се из заложене ствари наплати, само он нема права да се, за евентуалну диференцију између продајне цене залог и његове тражбине, обрати власнику залог, пошто он није лични дужник (он је само дужник *propter rem*: *Res non persona debet*), већ може ту диференцију захтевати од онога који је његов лични дужник и за чији је рачун власник заложене ствари ову дао у залог. Даље, може бити и овакав случај: дужник, на чијем добру постоји хипотека, ово отуђи — што је он, сасвим, у праву учинити, јер му хипотека не одузима *ius abutendi* (§. 328. грађ. зак.) — и купца на њега убащини односно изда му тапцију. (§. 292. грађ. зак. и решење од 13. Јула 1850. године, 36. V., стр. 259.) под теретом хипотеке, трансакција законом допуштена (§. 29. грађ. зак., решење од 24. Октобра 1860. год., 36. XIII., стр. 151. и распис Министра Правде од 12. Фебруара 1883. год. бр. 745.). У оваквом случају, купац постаје власником купљенога добра, пошто је било убащини (§. 292. грађ. зак. у вези са решењем од 16. Априла 1850. 36. V., стр. 126.), само, разуме се,

¹⁾ §. 22. зак. о стец. поступку овде је противан општем правилу, постављеном у §. 121. по коме »Кад се коме преко новина што саопштити има, онда се онај дан, кад је трећи пут то у новине стављено, узима да је саопштење свршено«, изузетак који се нарочито правда интересима стечајних поверилаца, интереси који су заштићени специјално §-ом 25. зак. о стец. поступку.

²⁾ §. 479. не може се применити на случај када је један од наметача доцније, после свршене ликвидације, пао под стечај. Каква је, пак, судбина уговора о продаји и куповини коју би, на јавној продаји, закључио један надметац који је после тога дошао под стечај, то би се питање имало решити по општим правилима која важе за правне радње извршене од стране стечајнога дужника пре отварања стечаја. В. о овоме расправу Др-а Велизара Митровића, доцента Универзитета, *Поништај теретних уговора у стечају*, објављену у *Архиву за правне и друштвене науке*, год. 1909., свеска за Јули и Август.

његово добро служи и даље као залог хипотекарном повериоцу, по оном атрибуту хипотеке који се зове право следовања (§. 327. грађ. зак.).

И ако §. 479. вели, на један генералан начин, да се не може надметати ни онај »чије се имање продаје«, ипак се поставља горње питање: да ли се §. 479. може применити и на дужника *propter rem*? Јер, када се има у виду мотив наведене одредбе §-а 479. (*ratio legis*), онда се под ту одредбу да, са позитивношћу, подвести само случај када је онај чије се добро продаје у исти мах и лични дужник повериоца који је продају тражио. Мотив је искључења личнога дужника из надметања тај, као што смо видели, што је нелогично, а, затим, и штетно, пуштити да лицитира онај који је, не плаћајући своје дугове и излажући себе егзекутивном извршењу, показао тиме своју инсолвенцију. Тај разлог, међутим, не мора да буде код дужника *propter rem*. Какав је, заиста, положај тога лица према повериоцима личнога дужника који на његовом добру имају хипотеке? Он има да бира једно од овога двога: или да исплати све прибележене тражбине које су, с погледом на датум њиховога увода у хипотекарне књиге, старије од његовога убащиниња (тапије — §§. 327. и 328. грађ. зак.), ако жели да добро у својим рукама сачува; или да прими последицу права следовања за те тражбине везаног, а она је: попис и продаја добра које је он био прибавио.¹⁾

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

¹⁾ Стари француски правници означавали су ситуацију дужника *propter rem*, код непокретних добара, правилом: да он има *à payer ou à déguerpir* (да плати или да се уклопи — в., н. пр., *Loyseau, Du déguerpissement*). По франц. грађ. законнику, такво лице, под условом само да је случај законске или судске хипотеке, дакле, случај хипотеке генералне, има право на бенефицијум познати под именом *le bénéfice de discussion*, а он се састоји у томе: да је поверилац који има хипотеку (законску или судску) на добру тога лица дужан претходно покушати да се наплати из оних добара свога личног дужника која овај још није отуђио и која су истом хипотеком оптерећена, и тек ако та добра не би била довољна за његово намирење, могао би он тражити наплату из отуђенога имања на коме постоји, такође, његова хипотека. У овом случају дужник *propter rem*, који се, у француском праву, зове *le tiers détenteur*, има да бира један од ова два пута: ¹ или да плати све што дужник *хипотекарно* (*hypothécairement*) другује; ² или да изврши оно што се зове *la purge des hypothèques* (ослобођење добра од туђих хипотека), процедура у чије излагање овде не можемо улазити; или, најзад, ³ да добро напусти (*le délaissement*), у коме случају продајна процедура неће бити управљена против њега лично него против дужника. Ако, пак, он ништа од свега тога не учини, хипотекарни поверилац продаће тада своју залогу и то тако да ће се продаја обавити против њега, дужника *propter rem*, и на његово име, што, наравно, неће бити пробитачно по његов кредит. В. *Lacantinerie et P. de Loynes, Du nantissement, des privilèges et hypothèques et de l'expropriation forcée*, t. III, p. 364 et suiv.

Да ли код нас постоји, у корист дужника *propter rem*, *beneficium discussionis*, пошто и ми имамо и законску и судску хипотеку (за судску хипотеку, видети тач. IV. 3. и VIII. последњи став интаб. уредбе; за законску хипотеку, в., н. пр., §. 776. грађ. зак. и чл. 62., 66. и 85. зак. о старатељству)? Једне такве специјалне одредбе код нас нема. Али, ако дужник *propter rem* нема тај бенефицијум, да ли лични дужник не би могао, на основу §. 466. који му даје право да одреди добра која жели да му се у неисплате, прода хипотеке вано добро.

ПРОДУЖЕНИ ЗЛОЧИН

ПРИЛОГ ЗА РЕФОРМУ КАЗНЕНОГА ЗАКОНОДАВСТВА

Овом расправом хоћемо да у нашој литератури покренемо питање о томе: треба ли појам продуженога злочина да се задржи и у будућем законодавству или не треба?

Ово питање истина не спада међу најважнија питања за будуће законодавство, по ипак нема сумње да и оно заслужује озбиљне пажње и студије.

Међутим ваља нам напоменути да се код нас у велико ради на измени казне-

узму, нагнати повериоца, који на свима његовим добрима има законску или судску хипотеку, да тражи наплату из добара која су још код њега, дужника, и тако сачувати од пописа и продаје добро које је он под теретом хипотеке отуђио? Ово, наравно, под условом да је оно што дужник одређује за продају довољно да се поверилац може намирити. Затим, под претпоставком да се на горње питање одговори афирмативно, да ли би, за случај да се лични дужник не би хтео користити §-ом 466., дужник *propter rem* могао то, на место њега, учинити? Ми смо се, првим од та два питања, бавили у својој књизи *О попису за извршење одлука судских*, I. Услови, формалности и дејства пописа, стр. 32., прим. под 1., на што упућујемо оне читаоце које би ова ствар интересирала. Овде ћемо само навести још неке одлуке Касационога Суда, као, н. пр., одлуку Опште Седнице тога Суда, од 4. новембра 1897. год. бр. 7624., по којој »Право избора дужника у V. одељку допуне §-а 471. грађ. пост. да »одреди која ће му се земља продати« не односи се на интабулисано имање» (С. Максимовић, *Нова збирка*, књига IV., стр. 68.); одлуку исте Седнице од 1. марта 1895. бр. 2055.: »У случају продаје имања, које је залог Управе Фондава, има се извршити попис и процена и узети реч од осуђеног шта одређује за продају, према §§. 466. и 482. Грађ. Суд. Пост. независно од ранијег пописа и процене«. Гојко Никетић, *Начелне одлуке опште седнице Касационога Суда 1868.—1908. год.*, стр. 114.; одлуку Опште Седнице Касационога Суда од 4. новембра 1897., бр. 7624. »Право избора имања за јавну продају треба дужнику дозволити само тада, кад је сигурно да има још имања да може залези за исплату дуга, и кад се ово без сметњи и одуговлачења може узети у попис.« Гојко Никетић, *ор. cit.*, стр. 135. (Ова одлука је наведена, као што смо горе видели, и у збирци Ст. Максимовића, али је у г. Максимовић, у садржају своје збирке, схватио друштво него г. Никетић у наслову који, на стр. 135. реченога дела његовог, претходи истој одлуци. У самој ствари, обојица су ту одлуку било погрешно разумели било нетачно, у изводу, изнели. На ово ћемо се ми доцније, у овом свом раду, вратити). Видети даље, код С. Јањића, *ор. cit.*, *Полицијски Гласник*, год. 1904. (бр. од 30. Маја и 5. Јуна) одлуке Касационога Суда о тумачењу §-а 466., међу којима да прибележимо ону од 10. јуна 1903. год. 5438. (Општа Седница), по којој одсуство формалности прописане у §. 466. да дужника треба саслушати о томе шта он за продају одређује, јесте узрок неуредности и уништаја продаје (С. Јањић, *ор. cit.*, *Полицијски Гласник*, 1904., број од 30. Маја, стр. 158.). В. још и одлуку Опште Седнице Касационога Суда од 21. јануара 1876. год., бр. 285. по којој »Због повреде прописа §. 466. Грађ. Суд. Пост., дужник чије се имање продавало не може тражити поништај продаје«. (Н. Крстић — Г. Никетић, *ор. cit.*, стр. 429.).

Напоменуту, да наведемо и чланак С. Јањића, *О јавној продаји*, штампан у *Полицијском Гласнику*, год. 1903., бр. од 12. Јула (стр. 215.), у коме се говори и о одлуци другог одељења Касационога Суда од 29. Марта 1902. год., бр. 2449., којом је једна продаја уништена и зато што дужник није био питан о томе шта, од свога имања, одређује за продају. (Равнодушна је ствар, вели се у томе чланку, што је дужник био о томе саслушан раније, када је продаја, поводом које је саслушан, била поништена); као и чланак А. Стејскала, *О јавној продаји*, *Полицијски Гласник*, год. 1903., број од 25. Јула (стр. 223.), по коме (г. Стејскалу) се дужник, код интабулисаних тражбина, не саслушава о томе шта он одређује за продају, јер поверилац има права да, ради своје наплате, прода хипотеке вано добро.

нога законодавства, па је према томе и ово питање на дневном реду.

И ако нама овде није циљ да се у свима појединостима бавимо расправом појма о продуженом злочину,¹⁾ ипак овај наш рад мора обухватити излагање свију његових елемената. Тек после овога и потребне компарације кривично-правних последица, на случај постојања и на случај изабацивања овога појма, моћи ће се оцитирати може ли кривично законодавство да буде без овога појма или не може.

Ми ћемо при овоме нашем послу на сваки начин бити руковођени поглавито практичним разлозима и резултат нашега нахођења свакако не ће бити противан теоријском схватању појма о продуженом злочину. Питање се дакле своди на то: оће ли бити добити или штете за правосуђе, ако се овај заплетени појам избаци из законодавства?

Прећи ћемо на саму ствар.

Овај појам није био познат римском праву нити у опште праву старих народа. Клица је његова у учењу о јединству и множини злочина, које је учење наступило тек са развијем науке о кривичном праву. Тако зачедак његов ваља тражити у средњовековној италијанској правној науци, којом је и покренуто поменуто учење.

На овај начин утицајем науке постепено се рушило оно начело, које је доводило до велике суровости, нарочито за случајеве кад је исти злочин понављан, начело *Quod crimina tot poenae.*²⁾

Од тада се овај појам постепено утврдио и у науци и у законодавству. Ну његова примена у законодавству задаје велике тешкоће, онако исто као што се и правнички писци не слажу у суштини елемената, из којих се овај појам састоји.

Да пређемо на разматрање схватања овога појма код нас. У погледу доктрине немамо шта рећи, јер у колико нам је познато о продуженом злочину није готово ништа ни писано у нашој литератури. Стога овде може бити говора само о нашој судској пракси.

Према пропису § 70 изм. нашег казн. зак. од 17. Јуна 1861 г. појам продуженог злочина обухвата:

А.

1. Злочинства једног истог вида.
2. Сва дела скупа морају се појављивати само као извршење једне исте напред учињене решимости.

Б.

Вишеструку повреду једног истог законског прописа, делима, која се скупа имају сматрати као последица једног истог из нехата (небрежења) учињеног дела.

Према овој одредби нашег законика таква „дела“ имају се казнити као саставне части и по томе као једно (продужено) злочинство или преступљење при

чему ће се продужење и број „дела“ узети за отежавајућу околност.

Како се овде има да разуме употребљени израз „решимост“? Да ли он има да значи јединство одлучивања воље или само један *dolus* — умишљај учиниоца? Употребимо овај пример: Да ли је потребно да се учинилац у напред реши да ће учинити крађу кукуруза из амбара Н. Н. у 5 или више пута или је довољно да се учинилац у напред реши да чини крађу Н. Н. из његовог амбара, остављајући доцнијем одлучивању воље, да ли ће он ту крађу чинити 5, 6 или 10 и више пута и да ли ће узети ако тамо нађе не само кукуруз већ н. пр. и пшеницу, пасуљ ит.д.

Ми држимо да је довољно и ово друго. По нашем схватању законодавац је у овоме пропису, као елемент продуженог злочина хтео да постави — јединство хотимичности (*dolus* — *Vorsatz*) и то је хтео да исказе речима „једна решимост“.

У нашој судској пракси није се о овоме много водило рачуна; за њу се у опште може рећи да је погрешно свела појам продуженог злочина на уже границе, но што се то хтело прописом § 70. нашег казн. законика.

Тако у нашој судској пракси, за појам продуженог злочина по правилу се тражи:

1. Једно повређено лице.
2. Да се злочинем вређа једно исто право, и
3. Једноликост делања, једноликост појединачних актова, као саставних делова једног продуженог злочина.

Као резултат оваквог схватања, наша судска пракса тражи да сви појединачни актови подпадају под један исти законски пропис. Међутим према саставу § 70 казн. зак. не може се рећи да се то тражи овим законом. Тако, овде се не тражи чинење једног истог злочина или преступа, већ више једног и истог вида злочинства или преступа ит.д. Из овога се може с правом да изведе закључак: да је за појам продуженог злочина довољно и то, кад се једном истом лицу н. пр. учини једна опасна и једна проста крађа,³⁾ јер су то деликти истог вида (*speciès*).

3) Дајемо ове примере:

а) Лопов оће да краде једном истом лицу дрва из његове шупе за коју држи да је закључана, због чега је спремио и калауз. Кад је први пут на крађу дошао, шупа ја занста и била закључана, он је отворио калаузом и изврши крађу. Ну други пут он нађе ту исту шупу отворну и опет учини крађу из ње.

Овде ће свакојако стајати продужени злочин крађе и оптуженоме би се имала изрећи казна за опасну крађу, узимајући продужење крађе као отежавајућу околност.

Кад би узели да овде стоји реални стицај кажњивих дела, онда би се дошло до рђавог резултата: Лопов би се казнио строжије само за то, што је случајно један пут био отворен онај простор из кога он краде, па му није било могуће да учини квалификовану крађу из § 223, казн. зак. и ако је он намеравао и спремио се да то учини као и обично, већ је морао да учини просту крађу из § 221. или 391, крив. зак.

б) Учинилац има намеру да повређенога туче где га стигне својим штапом, па га тако у размаку извесног времена два или више пута нађе и изудара. При лекарском прегледу покаже се да су неке од напетих повреда тешке (§ 177. кр. зак.) а неке опет лаке (§ 173. крив. зак.). Овде ће се такође узети да стоји један продужени злочин тешке повреде тела, сем ако би се доказало да се учинилац посебно или

И тако ми сматрамо, а тако се има узети и по поменутом пропису нашега закона: да у погледу једноликости делања није потребно да сви појединачни актови престављају повреду баш једног истог прописа казн. законика, већ ће на против једноликост стојати и у случајевима, које смо напред обележили. И у наведеним примерима свима појединачним актovima вређају се једне исте законске забране; они су управљени противу истих законских норми: норме, која забрањује крађу, и норме, којом се узима у заштиту интегритет личности.⁴⁾

У немачком кривичном законикау појам продуженог злочина није изрично поменуто, већ стоје само две одредбе о стицају деликата: § 73. о идеалном и § 74. о реалном стицају. Према овоме могло би изгледати да се овај појам и не примењује у немачком правосуђу, али, као што смо већ видели из изнетих примера, он се и тамо примењује. Основ за ову примену изводи се из састава прописа § 74. нем. казн. зак. где се појам реалног стицаја утврђује тако, да се за његово постојање тражи: 1) да неко учини више деликата или један исти деликт у више маха, и 2) да су ти деликти учињени са више самосталних делања. Према томе под овај пропис не би могао доћи продужени злочин, пошто се код њега сва делања сматрају само као резултат једнога умишљаја, стоје у тесној међусобној вези и чине једну целину; ту дакле и нема више самосталних делања, па нема ни услова за постојање реалнога стицаја кажњивих дела. Са ових разлога у пракси немачких судова задржан је појам продуженог злочина.⁵⁾ Он се у погледу каж-

нарочито решавао баш на чинење ових дела, у коме би случају стојала два умишљаја.

У погледу схватања квалификованих и простих крађа као продужени злочин стоји и јурисдикција немачког царевинског суда. (Види о овоме дотичне одлуке код *Dèp. op. cit.* стр. 166. примедба под 2). Исто тако и у погледу прсте и квалификоване повреде тела једног и истог лица. *Олсхаузен* код § 73. и 10 и 12 а.)

4) *Dèp. op. cit.* стр. 155, 162 и сл. у истом смислу. Односно спољне форме ових актова *Dèp* вели: „Стварно, конкретно извршење злочина не мора ни у колико да буде једнородно и поједини актови извршења у њиховој спољној форми могу бити сасвим различни“.

Тако и *X. Majer-Antel, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, Leipzig, 1907.* J стр. 3. 47. и 348, *Биндинг (Dr Karl Binding Prof., der Rechte an der Univ. Leipzig) Handbuch I 546, Олсхаузен (Dr Justus Olshausen, Oberreichsanwalt) Kommentar zum Strafgesetzbuch für das Deutsche Reich Siebente Auflage, Berlin I Band Bedllu 1905 J.)* код § 73 n. 8 б.); *протесно Лист (Dr Franz von Luszt Prof. der Rechte an der Univ. Berlin)* у његовом Удбенику немачког кривичног права, у српском преводу од *D-га* Миленка Веснића, стр. 267.

5) Види о овој пракси опширније излагање код *Олсхаузена op. cit., § 73.* и 8 и стр. код *Опенхофа, § 56* и 1. (*Das Strafgesetzbuch für die preussischen Staaten erläutert* ит.д. треће издање, од 186 год.) у његовом коментару казног законика за пруске државе. Он је у опште противан примени овога појма у законодавству, наводећи да тај појам није никад био тачно одређен, да је давао повода разноврсним тумачењима и да није могао да послужу као сигурна основица за какву практичну примену. Тако по мишљу *Опенхофа* овоме је узрок то, што цела ова теорија нема унутарње основице и што је она изазвана само једном незгодом, која се могла да отклони на један други, далеко простији начин. (Овде се мисли на сувишну строгост при кажњавању реалног стицаја кумалационим системом). Тако у свима издањима *Опенхофовог* коментара, само *XIV* издање коментара *Опенхов-Делијус-а* заузима противно гледиште.

1) Ко би хтео да се упозна с детаљном изработом овога предмета, најбоље ће моћи то учинити ако прочита веома исприну расправу минхенског судије *Doerr-a (Dèp.)*, под насловом „*Das fort, gesetzte Delikt*“, која је изашла као додатак правничком часопису „*Der Geruhstsal*, св. LXXI.

2) *Dèp, op. cit.* стр. 12.

њивости подводи под пропис § 73. нем. каз. зак., који говори о идеалном стицају кажњивих дела.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

М. С. Ђуричић
члан касационог суда.

ПРЕДЛОГ НОВОГ НЕМАЧКОГ КАЗНЕНОГ ЗАКОНИКА

(НАСТАВАК)

д.

Ако је закон предвидео, да ће се извесно кривично дело извиђати само на основу подигнуте тужбе, истрага ће се водити ако заинтересовани подигну тужбу у року од три месеца. Тај рок почиње од дана када је онај, ко има права на тужбу, сазнао за дело или за личност учиниоце.

Кривична истрага води се према свима учесницима извеснога дела, па ма кривична тужба била подигнута и само према једном лицу.

ђ.

Појам *покушаја* овако је дефинисан: „Ко почне извршење каквог злочина или хотимичног преступа казниће се за покушај, ако дело није свршено.“

Покушај код преступа ипак ће се казнити само онда, кад је то у закону нарочито предвиђено.

На многим смо местима помињали, да ће се за извесне радње под извесним околностима примењивати одредбе кажњавања, које су предвиђене за покушај. За то ћемо цитирати цео § 76. предлога, који гласи:

„Покушај се има блаже казнити него свршено дело.“

Ако је за ово предвиђена казна смрти, на њено место долази доживотна робија или времена казна робије не мања од три године; а ако је предвиђена доживотна казна лишења слободе, на њено место долази казна лишења слободе исте врсте и не мања од три године.

У осталим случајевима може казна бити сведена испод најмање мере која је предвиђена за свршено казнимо дело; сем тога може бити изречена блажа врста казне лишења слободе, а у нарочито лаким случајевима казна се може у опште и изоставити.

Споредне казне и нарочите мере сигурности могу се изрицати и поред казни за покушај.“

Казниност покушаја отпада, ако је учинилац драговољно одустао од извршења или је сам одстранио наступање последице, без које дело не би било свршено.

е.

Ко хотимично наведе учиниоца да изврши какву казниму радњу, казниће се као *подстрекач* исто као и учинилац.

Ко хотимично пружи помоћи учиниоцу за извршење његовог злочина или преступа, казниће се као *помагач* по прописима о покушају, који су изнесени у 76. параграфу.

Лична својства или односи, који казниност повишују, умањују или искључују, узимаће се у обзир само према ономе, код кога се нађу.

ж.

Осми одељак општега дела говори о *одмеравању казне*, и у њему има доста новина.

При одмеравању казне у оквиру законом прописаних граница имају се узети у обзир све околности које говоре за већу или мању казну, а нарочито: у делу изражења злочиначка наклоност, побуде учиниоце, циљ коме је он тежио, подстрек који је био у делу, степен његове увиђавности, последице дела и држање учиниоцево после дела, нарочито доказано кајање и доказана тежња да те последице поправи.

Законом је изрично предвиђено, у колико *ублажавне околности* утичу на одређивање врсте или законске границе казне.

Ублажавне околности стоје тада, ако претежу разлози који говоре за ублажавање казне.

У *особито лаким случајевима* суд сме по слободном умерању да ублажи казну, а и у опште да изостави казну, где је то изриком допуштено.

Особито лак случај постоји тада, ако су противуправне последице дела незнатне и ако је злочиначка воља учиниоцева само мала и према околностима изгледа извињава, тако да би примена редовне законске казне била не мало тешка.

У закону је изриком предвиђено, у колико су *особито тешки случајеви* од утицаја на одређивање врсте и законске границе казне.

Особито тежак случај постоји, кад су противуправне последице дела необично знатне и кад изгледа, да је учиниоцева злочиначка воља необично јака и повва-рена.

Ко је због злочина или хотимичног преступа издржао казну лишења слободе, па је у току од пет година опет извршио злочин или хотимични преступ, због кога је опет лишен слободе, налази се у *поврату*.

У колико закон није друкчије одредио, за поврат важе ови прописи:

Повећање казне може се одмеравати у границама закона.

У трећем и даљем поврату изрицаће се казна најмање четврт, а највише двоструко од највише предвиђене казне, но ипак се не сме прећи највећа законска мера врсте казне која се има применити. Од више предвиђених врсти има се бирати најтежа казна.

Ако постоје нарочите околности, према којима изгледа, да је сувише строга најмања мера казне из прошлога става, може се одмерити блажа казна, али ипак мора знатно премашити најмању законску меру за дотично дело.

Кад је неко већ више, а најмање пет пута био осуђиван на замашне казне лишења слободе због злочина или хотимичнога преступа и при том бар један пут осуђен робијом, па у времену, кад још није прошло три године од последње издржане казне, понова изврши какав зло-

чин или хотимични преступ, тако, да га то у вези са ранијим осудама карактерише као *злочинца од заната или из навике*, казниће се за то дело најмање робијом од пет година ако је ново дело злочин, а ако је ново дело преступ, робијом од две до десет година.

Раније осуде у иностранству долазе у обзир с том сразмером, што се казна робије равна у страниој држави законом одређеним оним казнама лишења слободе, које по својој врсти највише одговарају казни робије; но ипак њихово трајање мора да је било најмање годину дана.

Осуђеници, који по овом законском пропису буду осуђени, издржаваће осуду у *нарочитом заводу* одређеном искључиво за њих. Прописи о самачком затвору и његовом трајању немају овде никакве примене.

з.

Код *стицаја* повреде више законских прописа или више казниних дела, прописи су као и у садашњем казнином закону, сем одредбе, да се споредне казне и нарочите мере сигурности не могу узимати у обзир. Но и оне морају или могу бити изречене, ако су предвиђене или допуштене којим од повређених закона.

и.

Последњи одељак општега дела говори о *застарелости*.

Злочин застарева:

1) за двадесет година ако је за њ предвиђена казна смрти или доживотне робије;

2) за петнаест година ако се кажњава другом којом казном доживотног лишења слободе или којом временом казном лишења слободе већом од десетогодишњег трајања, и

3) за десет година, ако се кажњава којом мањом казном.

Преступи застарева:

1) за пет година, ако се кажњава казном лишења слободе већом од једногодишњег трајања, и

2) за три године, ако се кажњава мањом казном.

Исту застарева за шест месеца.

Застарелост *очишће тећи* са даном извршења казниме радње.

Она се *прекида* сваком радњом судије, која је због дела управљена према учиниоцу и то само у погледу онога, на кога се радња односи.

Са сваким прекидом почиње тећи нова застарелост, но ипак и она се свршава истеком двоструког рока основне застарелости предвиђене за ту врсту дела.

Застарелост може *не тећи* у случајевима које је закон предвидео. Но то стање не може трајати код злочина и преступа дуже од две, а код иступа дуже од једне године.

Ако је за вођење кривичне истраге потребна тужба или овлашћење, оскудица тужбе или овлашћења неће спречавати ток застарелости.

Пуноправна, *извршена пресуда* застарева:

1) за тридесет година, ако осуда гласи на смрт или казну доживотног лишења слободe;

2) за двадесет година, ако осуда гласи на лишење слободe веће од десет година;

3) за петнаест година, ако осуда гласи на робију до десет година или на другу коју казну лишења слободe, већу од пет, до десет година;

4) за десет година, ако осуда гласи на тежи или лакши затвор већи од две, до пет година, или на новчану казну већу од пет хиљада марака;

5) за пет година, ако осуда гласи на тежи или лакши затвор већи од три месеца, до две године или на новчану казну већу три стотине, до пет хиљада марака, и

6) за две године, ако осуда гласи на какву мању казну.

(НАСТАВЉА СЕ)

Д. В. Банић

ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ И НАКНАДА ШТЕТЕ УЧИЊЕНЕ КРИВИЧНИМ ДЕЛОМ

(СВРШЕТАК)

»Сами принципи овога система изгледају ми рационални.¹⁾ Ако је истина да је кривична правда као и грађанска правда један дуг друштва према његовим члановима, то само у томе смислу друштвена власт дужна је да да свакоме од њих судије и да она узме на се њихово плаћање. Исто тако, било би неправедно натоварити на осуђеног, ма колики део оштих трошкова кривичне правде, таквих као што су н. пр. плата власти. Али особени трошкови у кривичном процесу, т. ј. трошкови који су неопходно нужни за верификацију дела и кривичне одговорности виновника, такви као трошкови око вештачења, саслушања сведока ит.д. пошто су нужна и директна последица нарушења, конституишу *специјалну и особену штету* чију накнаду дугује кривац и коју би било неправдо натоварити на све чланове друштва. С друге стране, и ако правда захтева да се оптуженом накнаде трошкови одбране, кад резултат је очевидно из претреса да он није учинио дело које му је приписивано, треба приметити ово двоје: 1^о. државни тужилац, осим личне кривице, која би доказивала тада његову пристрастност, био је дужан да ради ако су против окривљеног постојале озбиљне индиције које су захтевале гоњење; 2^о. отпуштање не значи увек да је оптужени *невин*, него просто да није *крив*, са казненог гледишта, за дело које му је приписивано. Допустити оптуженоме, који је ослобођен да тражи од државе накнаду за своје трошкове одбране, било би спречавање акције државног тужиоца на велику штету друштвеног интереса, у исто време одобрити накнаду штете једном лицу, које је најчешће својом личном кривицом мотивисало истрагу чији је предмет било. Најпосле, право је да повређена страна, која се није ограничила

»на давање тужбе и оставила државном тужиоцу да суди о опортунитету и правцу истраге, него је интервенисала у процесу упућујући га директним путем својим тражењима, или придружујући своју акцију јавној акцији која је већ поведена, буде осуђена, али само ако изгуби, на накнаду трошкова које је причинила њена интервенција».

Наше законодавство. Одредбе о судским трошковима, изложене су у глави XXIV кр. пост. у §§ 322—348. у којима је јасно изражено која су лица одговорна за трошкове око ислеђења и суђења казних дела. У систему који је усвојио наш закон ове трошкове плаћају:

1. осуђени т. ј. виновник кривичног дела који је за исто осуђен. — § 322. кр. пост.: »осуђени плаћа следеће трошкове: 1. трошак и дангубу сведоцима, вештачима и тумачима; 2. трошак и дангубу прив. тужиоцу; 3. награду свом браниоцу, ако га је имао; 4. трошкове учињене за његово издржање за време ислеђења и суђења, и на подвоз до апсанског заведења где је овај потребан; подвозне и путне трошкове чиновника и служилаца, ако су какви нарочито на то употребљени, у оним случајевима, у којима иначе по уреоби њима то припада.

Трошкове под бр. 4. и 5. плаћа држави одмах, на дотична власт тражи наплату доцније од кривца ако их може наплатити и у случају инсолвентности кривца падају на терет државе.

Саучасници плаћају трошкове солидарно, »но суд може према степену кривице свакога, одредити веће или мање чести, које сваки поједини платити мора, поглавито у оном случају, кад би за кога нарочити трошкови учињени били«. — § 329.

2. *Оптужени*, који је био ослобођен од казне из недостатка довољних доказа, као и они који би пресудом суда за невиност оглашени, или у случајевима § 250. решењем отпуштени били, или спрам којих би започето ислеђење по § 29. прекинуто, као и они који би пресудом или решењем поротног суда били ослобођени, ако су каквим год незаконим или неправедним делом својим кривично ислеђење против себе изазвали.»

3. *Приватни тужилац* у случају: »ако је ислеђење учињено по тужби приватног тужиоца у оним случајевима, у којима се оно само по тужби приватног ислеђивати и судити има, на оптужени буде са свим ослобођен, или приватни тужилац ислеђење заустави, или од тужбе одустане, онда овај плаћа трошкове и таксе.»

Ислеђујући званичници и сви они који подигну тужбу због казнимог дела, које се по званичној дужности ислеђује не могу се осуђивати на накнаду трошкова око ислеђења учињених, осим кад је прив. доносилац лажно доношење у знању учинио. — § 331. кр. пост.

Видели смо да у систему француског закона трошкове гоњења кривца, плаћа држава у напред, ако је исто било на захтев државног тужиоца; грађанска страна, ако му је имало места на захтев ове стране, које *накнађује* страна која подлегне у

процесу: *осуђени*, *грађанске странке* или лица грађански одговорна. По нашем § 322. крив. поступка држава плаћа одмах само трошкове под бр. 4. и 5. у овом §-у изложене. Сви други трошкови као: трошак и дангуба сведоцима, вештачима, тумачима, бранилачка награда наплаћују се доцније по пресуди од осуђеног или оптуженог ако је овај осуђен по § 328. на плаћање трошкова ма да је од казне ослобођен, или од прив. тужиоца у случају који предвиђа § 330. кр. пост. Ну ако је оптужени ослобођен од кривичне одговорности и није изазвао ислеђење против себе ничим, те није могао бити осуђен на накнаду трошкова, а *дело се извиђало по званичној дужности*, онда ови трошкови сведоцима, вештачима, присутнима при ислеђењу, тумачима, процениоцима, остају не накнађени, јер их у овом случају не плаћа ни оптужени који је ослобођен, а није изазвао ислеђење, ни прив. тужилац, јер се дело извиђало по званичној дужности, ни држава. Међу тим ови су трошкови нарочито сведока, који морају да долазе суду ради сведочења често из удаљених места од седишта суда, доста знатни, и било би умесно тражити начина за њихову накнаду, у овоме случају, било од државе, која има задаћу да сиречавља кривична дела, било од грађанске стране у процесу, која својом интервенцијом често проузрокује ове трошкове.

По R. Garraud-у
Милош М. Станојевић
судија.

КРИМИНАЛНА АНТРОПОЛОГИЈА

(СВРШЕТАК)

Видели смо колику криминалну важност имају економски услови. Према овоме, све мере у циљу поправке и усавршавања ових услова ишле би директно против злочина. Исто тако и реформе политичке — један режим интелегентне слободe — рђаво би утицале на политичке злочине у свима њиховим облицима, као год што би реформе у приватном праву, као н. пр. у погледу признања ванбрачне деце, истраживања матернитета, развода брака ит.д. несумњиво смањиле извесне злочине: побачаје, детоубиства, браколомство и т. д. који су данас тесно везани за недостатке и строгост нашег цивилног законодавства. И у религиозном реду брак свештеника смањио би знатно злочине против јавног морала.

Међу најважнијим превентивним средствима треба поменути она, која састављају научну полицију. Важност ове дисциплине у томе је, што са сигурношћу одређује антрополошку дијагнозу ухапшених и осуђених индивидуа, и на тај начин олакшава њихову класификацију и познавање критеријума за сходну примену казне.

У профилаксију злочина долази и активна борба против алкохолизма, која се не састоји само у казним одредбама против пијанства, нити је ограничена на фискалне одредбе, које имају за циљ да

¹⁾ Garraud. Стр. 299.

етилски алкохол замене јачим, скупљим и отровнијим. За успех ове борбе потребне су много шире и много практичније реформе: монопол алкохолних пића поверен држави, или још боље, као у Готенбургу, једном друштву умерености.

Док од наставе и васпитања не можемо очекивати корисне последице код опасних злочинаца, дотле, напротив, можемо остварити најбоље резултате у институцијама за заштиту напуштене деце (заводи за поправку). У Енглеској, у којој су ове мере обилно и паметно употребљене, констатовано је опадање атавистичког криминалитета.

Са великом вештином створене су институције карактера искључиво превентивног, као што су *индустријске школе*. У њих се примају још неосуђивана деца, која се ма због каквог узрока налазе у опасности. Деца ова обучавају се у појединим професијама, које ће им омогућити часан живот. Постоје још школе за поправку већ осуђиваних малолетника, затим заводи за кажњавање, за просјачке, азиле за преноћишта итд. У Америци су деца смештена у пољима, по усамљеним групама, или у земљорадничким колонијама.

Сви ови облици много боље одговарају разноликој пластици дечје психологије по наши заводи за поправку. Још је активнија и директнија потпора, која се указује бедним и несрећним створенима у средствима за живот, обучавању заната и издвајању из корумптивне средине.

Завод Елмира прави је модел институција ове врсте због индивидуалног казненог поступања са притвореницима. Притвореници његови подељени су на више категорија *добрих, средњих и рђавих*. Захваљујући своме добром владању они могу прећи из последње класе у прву и овим доћи до слободе. Ово се даје тек пошто се утврди, да је притвореник способан да ради какав занат. Ослобођени мора за време од шест месеци подносити заводу извештаје о свом владању, и тек после годину дана беспрекорног владања добија потпуну слободу. Број спасених у овом заводу износи, према званичним подацима, 70 до 83 од стотине.

Г-ђца Луција Бартлет недавно је у Италији завела једну институцију американског система пробе. По овом систему, условно осуђени малолетник поверава се нарочитом надзорнику, који га надзирава, штити и потпмаже за време условног рока, остављајући га и даље у кругу породице (ако ова није рђава).

Слични патронажи основани су у Риму, Турину, Флоренци и Неапуљу.

Али, пошто нема наде, да се злочин може уништити и са најширом применом превентивних мера, мора се прибећи и репресивној акцији, али са средствима потпуно различитим од оних која нам данас стављају на расположење казнени законици.

Данашњи казнени систем сматра злочин као последицу „рђаве“ воље злочинчеве; идеја о „погрешци“ постала је битни услов за досуђивање одговарајуће казне. Противно овом казна, према схватању

криминалне антропологије, одбацује сваку идеју освете да би искључиво постала чиста и проста одбрана друштва против опасних личности.

На супрот моралној одговорности, позитивна школа истиче одговорност социјалну, по којој сваки треба да одговара због самог факта који је учинио. Једини рационални и легитимни основ казне остаје њен разлог и њене последице искључиво у циљу друштвене одбране.

Да би казна одговарала овом новом основу, она мора бити сразмерна и прилагодна, не само схватању права и повређеној дужности, већ исто тако и инстинкту злочинца, облику злочина итд. Управ свему томе што припада антрополошкој природи злочинчевој. Према овоме потребно је, пре свега, испитати антрополошки злочинца, и на свој начин утврдити којој категорији злочинаца он припада, па тек по том досудити му индивидуалну казну.

Поменимо и осуде са неодређеним роком трајања, које се већ корисно примењују у појединим америчким државама, и по којима је време трајања казне остављено на оцену директорима казнених завода и завода за поправку.

Условно ослобођење сличне је природе, и усвојено је у већини законодавстава, али се ретко примењује. Криминална антропологија захтева, да се услови отпуст даје тек по извршеном антрополошком прегледу осуђеног, како се њиме не би могли користити непоправими и душевно оболели злочинци. Све ово, само у много већој мери, вреди и за условне осуде, које су такође усвојене у многим законодавствима, па и у италијанском.

Ђелијско затварање, које је исто тако бескорисно као и скупо, треба потпуно напустити.

И приликом примене казне, и приликом њеног извршења, као и приликом примене свију мера, које су одређене да злочинце врате друштву слободне, активне и покајане, после нарочитог и за сваку категорију злочинаца различитог казног поступања, мора се водити рачуна о индивидуализацији, заснованој на психоантрополошком испитивању.

За рођене и непоправиме злочинце најбоље је и најзгодније средство њихово елиминисање из друштвене средине. Ово се најбоље може постићи ако се ове опасне личности оставе у сигурним местима, најбоље у земљорадничким колонијама, као вечити затвореници.

Злочинци из навике, који се веома тешко могу распознавати, пошто су у блиском сродству са рођеним злочинцима, морају се потчинити скоро истим мерама као и ови, али нешто блажим с обзиром на њихов, мање опасан криминалитет.

Случајне злочинце, нарочито поједине њихове категорије, као што су н.пр. псеудо — злочинци, не треба кажњавати затвором, да не би подлегли његовом рђавом утицају. У место овога треба их кажњавати осетним новчаним казнама и осуђивати их на накнаду штете, на принудни рад без затвора итд.

Свака казна за злочинца из пасије била би некорисна и свирепа, па с тога

је довољно осудити их на компезацију учињеног зла. Политичке злочинце, за које постоји већа вероватноћа да ће пасти у поврат, треба прогнати из земље у којој су злочин извршили, и у којој би га могли поновити.

И најзад, за душевно оболеле злочинце позитивна школа предлаже специјалне етаблимане, у које би се они затварали и неговали.

На овај начин, и у овом последњем и у горензложеним поступањима са злочинцима, општи циљ друштва биће племенит. Оно ће се моћи осигурати од личности, које му могу бити опасне, без освете.

Archives d' Anthropologie Criminelle № 190—191/1909.

ПОУЧНО - ЗАБАВНИ ДЕО

ТАЈНА ПЛАВЕ СОБЕ

(ВАСТАВАК)

VII

Изненађење.

Господин Етијен, шеф јавне безбедности, известио је одмах, по савету Марк Жордана, грофа де Сексто, да се не удаљује од куће, нарочито сутра око десет сати, јер ће се доћи к њему ради извршења последње формалности, пре но што се приступи сахрани јадне грофице Долорес.

Гроф де Сексто наредио је својој послужу да га пробуди тачно у девет сати и у десет мање четврт био је већ готов. Гроф је био потпуно миран, кад му је дошао шеф јавне безбедности у пратњи Марк Жордана, кога гроф није познавао. Мало после дође и последњи судија са својим писаром. Гроф је био још увек безбрижан и присебан, а кад се појави на вратима Марк са оном старицом из улице Перголез и са служавком његове милоснице Жиане, гроф мрдну обрвом и на његовом се лицу показа више љубопитство, него ли страх. Примео је већ био и целу посету у своме малом салону на првом спрату, и сада се почео питати шта ли се може очекивати од њега и каква је та формалност коју ваља испунити.

У салону је била савршена тишина, само је шеф париске полиције говорио са истражним судијом, који је држао у своме цепу већ спремно решење о притвору грофа.

Сви присутни били су потпуно мирни и посматрали су непрестано грофа, на чијем се лицу сада јасно показивало узбуђење и узнемиреност. Нарочито га је плашило маркизово присуство. Зашто ли је дошао амо уз пратњу полиције и испражних судије? Да нису почели веровати његовој оптужби? Гроф није смео подићи очи, ни погледати свога зета већ је непрестано гледао преда се, шта више, није смео питати ни шта се тражи од њега, јер се бојао да дрхтање гласа

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

не изда његову узбуђеност. Просто није знао шта да ради. Овако ћутање није могло всичто да траје, јер га прекиде шеф париске полиције који је ословио чувеног детектива:

— Ви имате реч, господине Марк Жордане!

Кад је шеф полиције изустрио горње речи, сви су се присутни узнемирили а парочито гроф де Сексто који пребледе као смрт. Знао је за име чувеног детектива и знао је да се његова помоћ тражи за најзагонетније криминалне случајеве. Зашто ли је он дошао овде? Гроф га погледа и поче несвесно дрхтати.

Од једном Марк Жордан устале и рече:

— Веровало се у самоубиство грофице де Сексто зато, што су врата била затворена са унутрашње стране собе. Због тога је цео свет држао, да их је затворила сама грофица како је нико не би изненадио приликом извршења њене намере. Показаћу вам господо ако ми дозволите, рече Марк Жордан, пришивши иследном судији да је лако затворити врата и са спољне стране. Окренувши се грофу, рече:

Молим вас покажите ми грофичина врата господине грофе, и отпратите ме до истих, а ви господо изволите са мном.

— Шта то значи, рече гроф?

— То значи да хоћу да расветлим цело ово питање.

— Али то није потребно, господине, пошто је накнадно утврђена цела ствар, рече гроф, који беше више мртав, но жив. И целом је свету познато, да се грофица сама обесила.

— Не зна то цео свет господине. На првом месту не знам ја и у самоубиство не верујем. На ове последње речи детектив је тако оштро ударио гласом, да је гроф уздрхтао, мало је фалило, да падне на земљу и најпосле промрља.

— Па шта хоћете ви?

— Да пронађем виновника.

— Али ја вас не познајем господине, рече гроф, и не морам да вршим ваше каприсе. Оставите ви моју жену да мирно почива!

— Изгледа ми, као да вам баш није стало то тога, да се ово питање потпуно расветли?

— Господине!

— Држао сам обратно. Ви сте њен муж. Држао сам, као што рекох да ћете ме ви на првом месту преклињати, да употребим све своје силе да би пронашао виновника.

— Ваше су ми услуге непотребне господине, и питам вас, ко вам је у опште дозволио, да се у мој дом увучете?

— Нисам се ја увукао, господине, рече детектив већ сам ја довео цело ово особље: шефа полиције, истражног судију, маркиза де Кеименес, и ову госпођицу.

— У коме циљу?

(СВРШИТЕ СЕ)

С француског

Милутин Т. Марковић

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Деловођа општине горњо-бело-речке, пита:

„Један грађанин оvd. није дошао суду општине г. бело-речке на одређено рочиште 23. септембра т. г. ради расправе спора са другом парничном страном, нити је изостанак оправдао, те га је председник општинског суда реферисао и тражио да се казни.

Према овоме реферату, суд општине г. бело-речке узео је окривљеног на одговор, и пошто свој изостанак није оправдао, то га је на основу § 128. грађ. судског поступка, за недолазак на одређено рочиште, својом пресудом од 29. септембра т. г. Бр. 2210, осудио на 6 дин. новчане казне у корист општинске касе и 2 дин. у маркама за пресуду.

Осуђени је изјавио је жалбу на ову пресуду и иста је са свима актима достављена Првостепеном Зајечарском Суду на разматрање и решење; ну првостепени суд својим решењем од 3. новембра т. год. № 19.418. није се упустио у разматрање ове пресуде као ненадлежан, наводећи да је надлежан за разматрање само оних пресуда, које су изречене по III части крив. законика и враћа исту пресуду са свима актима да се пошаље надлежној власти на разматрање.

Моли се уредништво Полиц. Гласника за одговор:

1. Да ли је ово решење првостепеног суда правилно и на закону основано; и

2. Ако је решење првостепеног суда правилно и на закону, која је власт надлежна за разматрање овакове пресуде и по коме законском пропису?«

— На ова питања одговарамо:

У § 128. грађанског судског поступка, који прописује казну кад једна парнична страна не дође на време на рочиште, ништа не стоји: има ли места жалби против осуде или не, и ако има, онда којој власти, те би се анологично наређењу § 239. поменутога закона могло узети да жалбе у опште и не може бити.

Али како су наређења чл. 27. у вези са чл. 202. Устава земаљског, као доцнија, поставила начело, да се против сваке одлуке нижих власти може изјавити жалба вишој власти, то налазимо да и у овом случају осуде мора бити места жалби.

Како ова осуда потиче из примене једнога специјалног закона, то за разматрање одлуке није надлежан првостепени суд, него надлежна полицијска власт као надзорна у смислу чл. 33. закона о уређењу округа и срезова и одлуке Касационог Суда од 17. фебруара 1904 године Бр. 1594.

Према овоме, жалбу са актима осуде треба послати надлежној ереској власти па ће она учинити даље што треба по закону.

II

Један полицијски писар пита:

„По једвој тужби за дело из § 375 а. кривичног закона, донесена је пресуда, да се оптужени ослободи кривичне одговорности по основу застарелости, али да се као слабији у праву упути на суд, да тамо докажује право својине.

Против ове пресуде он је изјавио жалбу, коју је предао ово ереској власти, али је саму жалбу адресовао не првостепеном суду, него на начелство окружно.

Како је пресуда наслоњена на § 375 а. крив. закона, те би за разматрање био надлежан првостепени суд а не начелство то је сада настало питање: да ли му је жалба у опште благовремена кад је ненадлежно упућен а другу није дао на суд у року од три дана.

Моли се уредништво за обавештење: треба ли ову жалбу послати начелству, коме је и упућена, или првостепеном суду, који је надлежан за разматрање, и ако треба овом последњем онда да ли је благовремена?«

— На ово питање одговарамо:

Сличан случај био је предмет сукоба између Првостепеног Суда округа београдског и начелства истог округа, и ми ћемо овде изнети и разлоге суда и начелства и одлуку Касационог Суда, у колико је то за саму ствар потребно.

Дакле, акт начелства од 9. јула ове године Бр. 5822, упућен Касационом Суду, гласи:

Против ове пресуде ереске власти, Стеван Табаковић и Милан Табаковић, изјавили су благовремено жалбу, коју су адресовали на ово начелство, а предали је преко поште власти среза посавског. Власт среза посавског предписом својим од 3. јула т. год. бр. 11523, спровела је овоме начелству исту жалбу са свима односним актима на разматрање и решење.

Пошто је ожалбена пресуда донесена на основу напред поменутих примедба првостепеног суда округа београдског, и како је истом расправљено и питање о кривичној одговорности жалиоца за дело из §. 375 а. крив. закона, то је ово начелство нашло да оно није надлежно за разматрање и решење ове жалбе, па је предписом својим од 6. ов. мца, Бр. 5712, сва акта овога предмета нерасмотрена спровело на разматрање и решење првостепеном суду округа београдског. Првостепени суд округа београдског. вратио је нерасмотрена акта овога предмета овоме начелству предписом својим од 7. ов. месеца бр. 24109, који гласи:

„Жалба № 10202, као што се види из ње саме, изјављена је начелству округа београдског на пресуду начелника среза посавског № 8789, и од начелства се тражи да исту поништи, а не првостепени суд.

„Без обзира на то, што је пресуда донета за дело, из § 375-а. кр. закона, првостепени суд округа београдског не може се упуштати у разматрање поменутих пресуде, кад жалба није суду ни упућена, нити се тражи интервенција суда, већ начелства.

Из ових разлога првост. суд округа београдског налази, да се по овој оваквој жалби, која њему није ни упућена, не може ни упуштати у разматрање пресудом № 8789, и за то враћа акта нерасмотрена начелству на даљи закони поступак.

„На случај да начелство ипак налази, да оно није надлежно за решење по овој оваквој жалби, нека поступи по трећем ставу § 41. кр. пост.“

Налазећи, да је предње резонување првостепеног суда по све неумесно, јер жалиоци по утврђеној пракси и нису морали да означавају власт којој се жале, већ су могли упутити власти противу чије се пресуде жале акт и у истом казати да је то њихова жалба, а ова је била дужна, да тај акт као њихову жалбу са односним актима спроведе на разматрање и решење надлежној власти. Ни то пак, што су жалиоци своју жалбу адресовали на ово начелство, не може бити разлог, за ненадлежност првостепеног суда за разматрање и решавање исте, само кад такве ожалбене одлуке подлеже разматрању првостепеног суда и кад су жалбени акта благовремено предата дотичним властима. Дешава се сваки даном, да првостепени судови упућују окружним начелствима нерасмотрене акте, послате им по жалбама њима адресованим на пресуде и решења по полицијских власти, у место да их својим решењима одбацују кад ненадлежни тој власти подносе, као што би првостепени суд желео, да ово начелство у овоме конкретном случају уради.

На основу свега напред изложеног и § 41, кр. пост. у вези са § 8. закона о устројству Касационог Суда, начелство београдског округа моли Касациони Суд, да изволи решити ко је надлежан за разматрање и решење овога предмета по жалби противу пресуде начелника среза посавског овог округа од 3. јула 1909 године бр. 8789, а на име: да ли првостепени суд округа београдског или ово начелство.

Поводом овога акта начелства, следовала је одлука Касационог Суда од 16 јуна ове год. бр. 7805, која гласи:

Касациони суд рассмотро је акте субкоба између првостепеног суда за округ београдски и начелства округа београдског о надлежности за разматрање пресуде начелника среза посавског од 24-ог маја 1909 године бр. 8789, изречене по оптужењу Стевана и Милана браће Табаковића из Вел. Моштанице, због дела из § 375-а казн. законика, — па је нашао: да је за разматрање пресуда по иступним делима, донесеним по оним одредбама казног закона, који предвиђају казну већу од три дана затвора, надлежан по § 15. и 16. полицијске уредбе, надлежни првостепени суд, а по постојећој жалби.

По овом оптужењу, а поменутом пресудом, расправљено је спорно питање на основу наређења § 375-а казн. закона, која одредба предвиђа казну већу од три дана затвора, и кад је жалба бр. 10202, на ову пресуду предата у смислу наређења става трећег § 15. и 16. полицијске

уредбе у року од три дана од саопштења и предата оној власти, која је пресуду и изрекла, онда са свега тога надлежан је за разматрање пресуде бр. 8789 првостепени суд за округ београдски, а не начелство округа београдског.

Надлежност ову, која је законом одређена, не може мењати то, што су жалиоци на жалби ставили: „Начелству округа београдског“, пошто појединци мимо закон, вољно или у незнању, не одређују надлежност властима за разматрање појединих одлука, са чега је погрешно и начелник срески кад је ове акте писмом од 3. Јулија ове године бр. 11523, упутно начелству округа београдског, а још више је погрешно дежурни, судија првостепеног суда округа београдског, кад је одлуком својом бр. 14149. одбио своју надлежност за разматрање речене пресуде.

И зато је Касациони Суд, а на основу § 41 крив. суд. пост. послао све акте првостепеном суду за округ београдски на даљи законски поступак.

У овој одлуци Касационог Суда налази се тражени одговор на предње питање.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Велимир Миленковић, келнер, из Булатовца среза прокупачког, 15. овог месеца побеглао је из притвора начелника среза космајског. Он је стар 18 година, у лицу смеђ, у оделу сељачком. — Денеша начелника среза космајског бр. 27509.

Љубомир Павковић, из Лапова, има да издржи 40 дана затвора због горосече по пресуди првостепеног крагујевачког суда. Он је стар 26 година, првомањаст, црних малих бркова, у оделу сељачком. — Денеша начелника среза лепеничког бр. 4376.

Драгутин Ђорђевић, — Календарац, из Великих Крчмара, који је живео у Доњој Јарушници, одговара за дело из § 155 крив. зак. — Денеша начелника среза лепеничког бр. 15468.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом не означене бројеве акта или денеша.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

Решењем начелства окр. пожаревчког бр. 18431, од 12. тек. месеца утврђено је, да се **Траило Ј. Првуловић**, тежак, из Старчева ср. млавског, одметнуо испод ово земаљских власти у намери да самовласно живи и казним дела чини — да хајдукује.

Стога у смислу одредбе чл. 9 зак. о јавној безбеди ости начелство ово окружно позива **Траила Ј. Првуловића**, из Старчева, да се у року од 20. дана од дана ове објаве у «Срп-

ским Новинама» пријави најближој полицијској власти или првост. суду, што ако не учини начелство ће га по поменутом закону огласити за хајдука.

Траило је стар 23 год., средњег раста, црномањаст, брија се, бркова црних. Очи су му врљаве и поглед разрок; од одела има гуњче и чакшире од црног сукна.

Из канцеларије начелства округа пожаревчког бр. 18431. 12. новембра 1909 год. у Пожаревцу.

Т Р А Ж И С Е

Раде Војић, бивши пекар, чију слику доносимо, 17. априла ове године отишао је из Крагујевца за Београд ради тражења службе.

У Крагујевцу је оставио своју жену и дете старо 2 године.

Он је стар 40 година, родом из Крагујевца. у лицу је плав. — Акт начелства округа крагујевачког бр. 20248.

Нека све полицијске и општинске власти живо потраже нестало лице и пронађено упуте именованој власти, која је тражење захтевала.

ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА

Мојсило Станојевић, из Сталаћа, чија је потерница изашла у бр. 41, од ове године, у рукама је власти, те је тако престала потреба за даљим његовим тражењем.

К Р А Ђ Е С Т О К Е

Непознати крађивци украли су **Радоју Јовичићу**, из Плана, омицу длаке доратасте, матору 2¹/₂ године, у десну задњу ногу пуштату, гриве шипане и подсеченог репа. — Акт начелника среза параћинског бр. 28060.

Непознати крађивци украли су **Милану Дрењанину**, из Мале Моштанице, једну краву и јуницу. Крава је матора 5 година, длаке жуте, у десно уво ровашена. Јуница је матора 1¹/₂ године, длаке жуте, у десно уво ровашена, швајцарске расе. — Денеша начелника среза посавског округа београдског бр. 20646.

Ноћу између 12. и 13. овог месеца непознати крађивци украли су два коња **Живојину Спасојевићу**, из Друговца. Један је матор 13 година, длаке затворено доратасте са жигом «А». Други је матор 8 година, длаке отворено доратасте, на челу цвета т са жигом «К». — Денеша начелника среза подунавског бр. 18609.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крађивце.